

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Neapolitana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68899](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68899)

rauerimus, Agrigenti accidit.

P R O V I N C I A

N E A P O L I T A N A .

CONTINET hæc Prouincia, Societatis habitationes 12. Domum Professam 1. Collegia 10. Domum Probationis vnam. Itemque Residentiam vnam.

IN his degunt Socij vniuersim 403. In domo Professa Neapolitana 80. Sacerdotes 38. Nouitij 4. Reliqui Coadiutores. In Collegio ibidem, 153. è quibus Sacerdotes 34. Magistri 18. Scholares 82. Reliqui Coadiutores. In domo Probationis, Nouitij 37. In Collegio Nolano 18. Sacerdotes 11. Coadiutores 6, Magister Gramaticæ vnus. In Beneuentano 13. Sacerdotes 6. Magistri 3. Reliqui Coadiutores. In Barenfi 12. Sacerdotes 5. Magistri 2. cæteri Coadiutores. In Salernitano & Baralitano, vtrouique sunt 12. Sacerdotes 5. Magistri 2. cæteri Coadiutores. In Lupiensi 24. Sacerdotes 12. cæteri Coadiutores. In Aquilensi 13. Sacerdotes 5. Magistri 3. cæteri Coadiutores. In Theatino 12. Sacerdotes 5. Magistri 2. cæteri Coadiutores. In Catacensi 16. Sacerdotes 8. Magistri 2. Scholares 2. cæteri Coadiutores. In Tropeensi Residentia, Sacerdos vnus. Mortui in hac prouincia 12.

DOMVS

DOMVS PROFESSA
NEAPOLITANA.

HOC anno è viuis excessere duo Coadiutores; Prior Pomponius Quattrarus Nolanus, annorum ætatis quinquaginta; Societatis autem inita 22. obiit xiiij. Martij. Secundus fuit Nicolaus de Paula ex Cercello Beneventanæ Diæcesis annorum 42. quorum fuerat in Societate 22. Obijt 2. Iulij. Vterque pius, humilis, & in domesticis rebus magna cum diligentia, caritate, & omnium approbatione versatus.

ACERRIME hoc anno pericula animarum, contra dæmonis insidias, quæ concionando, quæ confessiones audiendo, defensa sunt. Virgo quædam mirum in modum impuri cuiusdam iuuenis amore conflagauerat, iamque in horas, ac momenta singula, tempus, modumque exigebat, quo malè conceptum facinus pessimè parturiret; id dum meditatur, Templum ingreditur. Sacerdos noster eadem hora, ad Populum de Virginitatis præstantiâ verba faciebat: sensit mulier secum agi, ac primò quidem reluctari, præceptâque impuræ voluptatis dulcedine, tamquam obiecto scuto, diuinitus immissa tela repellere. Sed cum magis magisque dicentis ardore, sub cælestis amoris incude exacuerentur, manus dedit, immissoque ad imum vsque pectus vulnere, absolutâ concione, in sacello eiusdem Ecclesiæ, ante Christi morientis effigiem victa concidit. Hic dum in summa animi fluctuatione, incerta sui, cælum lacrymis suspirijsque lacefferet, palàm clarissima in luce ipsum

B

humani

humani generis Seruatorem Deum, dum nimium sua sibi obiectantem scelera intueretur, obrigit tam seueri aspectu Iudicis, rerumque omnium oblita, quid faceret, quo se verteret, non habebat: Cum ecce parte alia, Beatæ Claræ ynicum deiectæ consternatæque mulieris remedium præsto est. Propius enim admoto vestigio, timidam primò subleuat, iacentem erigit, vitæque mutationem, vestis, quam manu præferebat, ostensione, omnino imperat: tum precibus Deum aggressa reuientem, reluctantemque, flexit tandem vt ignosceret, & amico vultu amissam ouiculam, ex tererrimi lupi ereptam faucibus ad suum ouile reciperet. Hoc illa ostento, omni penitus impuræ libidinis abrafo vestigio, sacratioris vitæ amore conualescens, Deo puram integramque se obtulit.

A L I A sexdecim ipsos annos, intra domesticos parietes suæ pudicitia hostem repulerat: res tandem eò erat adducta, vt breui manus datura videretur: nostri tamen sacerdotis cohortationibus aliò digressa in tutiora se castra recepit.

Q U I D A M multos annos, nec sine aliorum offensione, domi scortum aluerat, frustra omnia tentata remedia. Nullis enim amicorum cohortationibus, nullis patrum spiritualium precibus effici potuerat, vt vel ad breue tempus abstineret: sed vicit tandem hominis peruicaciâ nostri sacerdotis prudentia, qua non modò factum, vt impuri contubernij sodalitiu ablegaret domo; sed vt assignata dote, mulieris pudicitia consultum vellet in posterum. Alter eodem afflictatus morbo eandem in sacerdote nostro reperit medicinam, absterisique totius antea vitæ maculis, mirum est, quantum præteritas noxas sanctioris vitæ institutione

stitutione compenſet. Alius viginti annos confessione abſtinuerat, tantique ſceleris cauſam impuram mulierculam habebat domi, puerosque non paucos, quibus ad nefandiſſimam libidinem per ſummum dedecus abutebatur. Reſpuebat omnia, quæ ſalutem afferre poterant, cumque nulla remedij ſpes reliqua videretur, in morbum incidit, quo tandem ægrotantis animi ſalubre remedium eſt allatum: nam cum ſacerdotem noſtrum accerſiſſet, eius conſilio peſtes illas domo exturbauit, purgataque conſcientia, cum bonam recuperatæ valetudinem, totum ſe Deo in poſterum dicauit.

ABDVCTI à mala viuendi ratione quam plurimi: tres à conſilio patranda cædis reuocati: effectum, multi vt inimicis ignoſcerent, & eos amiciffimè amplexarentur. Sed omnium maxime noſtrorum induſtria in audiendis confeſſionibus enituit.

RELIGIOSÆ cuidam mulieri ſacerdos noſter aures præbebat, quæ obſtinato obfirmatoque animo, cum alia omnia proderet, peccatum quoddam aperire nolebat; inſtare ille, vrgere, æternaſque inferorum pœnas intendere, ſed incaſſum; liquido enim affirmabat mali ſibi demonis manibus fauces premi, ne vlla ratione poſſet, quod vellet, Confefſario denudare: hic pater tacitus aliquantiſper immoratus Deum enixè rogat, vt offuſas mulieri tenebras diuina luce diſcutiat: tum ad eam ſermonem conuertens, peculiaris cuiuſdam criminis mentionē facit, dubiamque ſciſcituratur, num illius ſe noxæ ream agnoſceret? Mirari primo mulier, tum lacrymis, ac ſuſpirijs magis, quam voce reſpondens, Diuinaſti, inquit, pater: hoc illud erat,

quod silebam, quod filii multos annos, quod ne aperirem in cœtu sororum mearum, non semel sacrilego ore ad sacram Eucharistiam accessi: tum demum noster detecto vulnere, ac salutari adhibita medicina, impertitæ salutis lætus discessit.

Q U I D A M sacris initiatus, ita ab instituta vitæ ratione deflexerat, vt sui oblitus, ac Dei, non impijssimorum modò hominum, sed ipsius etiam dæmonis amicitiam affectaret. Optabat miser his artibus Principem quendam virum sibi offensum conciliare, quod vt assequeretur, nihil intentatum reliquerat: adfuit, qui vnus id suggererat, nefarius humani generis hostis, suamque operam vtrò pollicitus, præmij loco petijt, vt certam imaginem exprimeret, sibi que Diuinos honores elargiretur. Paruit illico, & sæpius iterato cultu, illius se totum potestati manciparat; sed nocte quadam, dum eadem impia sacra operaturus assurgeret, superni illapsu numinis resipiscens, illam ipsam imaginem collidens proiecit in terram. Sensit id hostis nefarius, illatamque ignominiam vlturus, teterrimo aspectu, accensis oculis, emicantibus ab ore flammis occurrit; ille, vt potest, signo se crucis munit, Diuinamque opem implorans satanæ minitanti resistit. Exorto demum die patrem nostrum accersit, peractaque Confessione, quam à primo vitæ initio placuit exordiri, sanctissimam deinceps vitam instituit.

T V R C A quidam multos annos obfirmato animo, omnem de nostra Religione sermonem obstinatissime repellebat: cumque in morbum incidisset, quo tempore, maiore conatu in idem incumbebatur, respuebat omnes, quos hac de re verba facturos esse suspicabatur. Mirum dictu: è nostris

nostris quidam accedit, propiusque admoto ore, Abluere, inquit, sacro Baptismatis fonte, nullum aliud præter hoc tibi superest tempus: quo audito, tanquam è graui expergefactus somno, hoc vnum, inquit, in votis habeo, cur prohibetur? quare statim ab eodem salutari ablutus aqua, suauissimè conqueuit Sodalitia bellè procedunt, Nobilium imprimis; Hi incurabilium xenodochium frequentant singulis hebdomadis. Montem, vt vocant, instituunt, quo pauperum pudori consulatur, Atque ad id iam quatuor aureorum millia coacta sunt.

COLLEGIUM NEAPOLITANVM.

EX hoc Collegio sex ad iuandos Indos; totidem ad Cæleste Regnum transierunt. Horum primus fuit Franciscus Poësius, magnæ spei adolescens, quinque & viginti natus annos; quorum nouem in Societate exegerat, & iam Theologiæ secundo anno dabat operam. Hunc sequuti sunt P. Franciscus Factorius, Roma Neapolim missus pænè tabe consumptus, ad leniendum Cœli clementia morbum: & P. Gregorius à Valentia Hispanus, quatuor votorum professus, nulli non optimè cognitus: quippe qui primus è Societate, in vniuersam S. Thomæ Theologiam non minus eleganter quam doctè scripserit. Romam ex Hispania venerat à R. P. Generali accersitus, vt disputationibus, quæ tum de Auxilijs corâ summo Pontifice habebâtur, pro Societate interesset. Quod manus dum maximo animi ardore, non minus acutè ac doctè; quam modestè atque constanter aliquot

annorum spatio obiit, aduersarijs ipsis & ipsi summo Pontifici, in cuius conspectu ad quartam, & quintam etiam horam disputationes protraherantur, admirationi fuit; sed quâ assidue studendi conatu, quâ disputationum labore (stando enim, & interdum sæpius in hebdomada, præsentente Pontifice disputabatur) quâ demum ætatis ingrauescentis vitio, utpotè sexagenarius in phthisim incidit: ob huius leuamen dum oportuniore salubritatis causa Neapolim mittitur, morbo in dies grauescente, paucis mensibus, maximo omnium dolore vij. Kal. Aprilis extinctus est. His accessit P. Cæsar Viuus trium votorum professus, annorū 54. in Societate verò 24. Fuit Superior Collegij Neapolitani 10. annis; totius verò Prouinciæ 15. Fuit Vicerector in Cirinolano, Rector verò in Catacensi Collegio. Grandior natu Societatem adiuerat, & à foro, & litibus (consulebatur enim de iure) accersitus. Mirum quanto precandi studio ac Dei amore flagrabat. Post hunc P. Bernardino Lutio huius Collegij Rectori, quartum votum professo, magno animi sensu iusta soluimus; qui postridie eius diei, quo P. Cæsarem extulimus, in morbum incidit, à quo post nonam diem consumptus est. Eius obitus magnum omnibus infixit doloris sensum, & omnino qualem viri, qui paternè præesse sciret, & cum Deo coniunctissime viueret, desiderium postulabat. Postremum sibi vindicat locum Nicolaus Paladinus Coadiutor, qui vix tertium in Societate vixerat annum. Difficile dictu est quantos in pietate progressus hoc breui spatio fecerit. Cum enim esset literarum omnino expertus, ac minimè facundus, in ipso tamen valetudinis decursu, ita de Deo, de Beata Virgine ac diuinis rebus disse-

rebat,

rebat, vt & bene doctus, & eloquentissimus quàm facillimè iudicari posset. Imminentis extremæ horæ denunciationem eâ lætitiâ audiuit, vt manantibus gaudio lacrymis in gratiarum actionem erumperet. Adeo se Deus rudi alioquin animo cognoscendum præbuerat.

SUPERSTITIVM maxima pars spiritualibus cõmentationibus exulta est, vbi per communem à studijs vacationem licuit; quas tanto animi ardore aggressi sunt ac perfecerunt, vt toto anno illarum fructus extiterit. Itaque consueta illa: laceris vestibus ad stipem hostiarum corrogandam ire; pueros ad Catechismum audiendum colligere; nauticam trirēmium multitudinem instituire: carcere detentos consolari: publica xenodochia inuisere, maiore quam vnquam ardore atque emolumento. Illud, quod non leue est, insuper additum, vt Turcas seruos, quorum magna multitudo in hac vrbe seruitutem seruit, ab impio Machometi cultu conaremur auocare; fructu, quæ Dei est benignitas, labori respondente: cum non paucos iam Catechumenos habeamus.

TANTO animorum ardori de alijs bene merendi, qui in nostris viget, respondet omnino auditorum, qui nostrum Gymnasium frequentant, multitudo, quæ longe maior ac maior est, quàm male materiatae classes merentur: licet vnicuique doctori auditorum suorum diligentia, & numerus abunde satisfaciat.

SODALITIA frequentia, & pietate ita vigent, vt multi locorum angustijs excludantur: multi qui admissi sunt, cogantur identidem in limine hære. Eorum verò pietas tanta est, vt nullam alios iuuandi occasionem elabi sibi pariantur è manibus.

Ex his extitit certi aurificis caritas, qui iuuenem nobile alere pollicitus est, dummodo ille nuntium remitteret aleatoribus, quos rerum inopia impellente, domi suæ fouebat, ut eo quaestu vitam toleraret; quod cum ab illo impetrasset, ita constanter, ac sedulo ei necessaria suppeditauit, ut aleator hominis minime diuitis liberalitate commotus, quò illum sua causa sollicitum molestia liberaret, & quò sibi in omnem vitam tutius consuleret, elegerit post aliquot menses in Cappuccinorum familia se Diuino cultui mancipare.

D O M V S P R O - B A T I O N I S .

EXCEPIT probationis domus nouitios septem supra triginta; ij ad omnem Societatis disciplinam cruditi, altissima iaciunt fundamenta virtutis. Diem suum obiere duo: vterque Franciscus appellatus: alter cognomento Caricidia, Coadiutor, alter Lauria. Vixit hic in societate annum, & dimidium. Adolescens tum ceteris virtutibus, tum præcipue animi demissione, sui que contemptu insignis: Superiori suo dum conscientiam aperiret, liquidò sapius affirmavit, nihil esse quod sibi æque molestū accideret, quàm cum iussus aliquid facere, voces illas leniter, ut fieri assolet, imperantium audiret: Agas id quaeso te Francisce: Ne supra vires, & similia. Maluisset enim nulla adhibita verborum consolatione exequi imperata; Religiosi enim viri proprium esse dicebat, non modo non repugnante, sed vltro alteri, & appetente animo, ita ut nullis opus esset alijs verborum adminiculis, constanter hilari-

hilariterque parere. Vilissima quæque ac laboriosa summo studio prosequeretur. Paulo antè quàm in morbum incideret, à P. Rectore petijt ac impetrauit, vt nostræ domus pistori laboris socius adderetur: hîc dum eâ, quam semper præseferbat, alacritate totus incumbit, feбри corripitur, quâ sex tantum dies vexatus excessit è vita. Mirum autem quantopere, latentem illius in occulto virtutem, morbus ipse prodiderit; nullus erat sermo, nisi de Deo, nulla nisi de rebus superis cogitatio. Destituerant vires corpus, non tamen viuida illa vis, pro Christi nomine extrema omnia subeundi, animum dereliquerat. Decumbebat in lecto morti proximus, Indiam tamen prouinciam, quam suis laboribus peragrarè vnicum in votis habebat votum, quâ dabatur, animo semiuuius lætissimè complectebatur: quare nulla erat, dum de eâ ac de B. P. Francisco Xauerio, quem sibi hac in re imitandum proposuerat, loqueretur, defatigatio: imo voluptas nulla maior, nulla iucundior. Ad mortem iam propius accedebat: Pater cui ea cura demandata erat, desperatæ salutis nuntium allaturus accurrit, conceptisque verbis Longum, inquit, tibi carissime frater, peragendum est iter, quare ne deficias, consueto es viatico muniendus: sensit ille quod dicebatur, summamque vultu, & oculis præseferens voluptatem, Paratum se esse respondit; defixisque in Cælum obtutibus, leniter vocem attollens, Veniat, veniat, identidem repetebat, ad me dominus meas. Rursus pater: An aliquid est, quod me nosse velis extremo hoc vitæ tuæ tempore, ad conscientia, si quæ sunt, maculas penitus abstergendas? Omnino nihil, respondit: siquidem sic vitam moresque suos composuerat, ac si in
horas

horas fuisset, ac momenta singula moriturus. Al-
 lata demum sacra Eucharistia, ingentique læti-
 tiæ significatione excepta, pater dimissis omni-
 bus adstare decumbenti: vt, si esset opus mæro-
 rem, qui multus ferè semper morientibus inesse
 solet, cælestis patriæ recordatione leniret. Tunc il-
 le nec interrogatus, patrem suum compellans, Ge-
 stit, inquit, gestit dulcissime pater, inusitata mihi
 lætitia animus, nec ipe capit sese. Jam enim cæ-
 lum manibus videor comprehendisse; & rursus,
 Quid illud sit, haud scio; scio autem, ea me diuinæ
 dulcedinis interfusa gaudia experiri, quæ nesciam
 vlla verborum quantauis amplificatione explicare.
 Hic pater rei nouitate attonitus, in tanta decum-
 bentis lætitia lacrymas continere non potuit, at-
 tollensque vocem, Quia, inquit, Franciscæ cha-
 rissime, te cælum manet, nos terra: Cui ille. Sic
 Deo visum, mi pater, Cælum, Cælum me manet,
 quas inter voces, nouo delibutus gaudio, quod ad
 extremum vsque spiritum retinuit, exilire videba-
 tur. Demum sacro inunctus oleo, cum totius
 domus moderator abesset, patrem illum, qui æ-
 grotanti præsto fuerat, rogauit vt facultatem fa-
 ceret excedendi; sanctissimæ obedientiæ, quam
 viuens tantopere coluerat, in ipsa morte non im-
 memor; acceptoque responso, Dei hac in re maxi-
 me iubentis imperio parendum; religiosisque viris,
 animo parato ad vtrumque, illius voces, ac nutus
 excipiendos esse. At, subdidit, Quando per Deum
 licet è vita, liceat mihi per vos ex hoc cubiculo in
 ædem sacram commigrare, vt ibi ante eius con-
 spectum, placidissima morte consopitus excedam;
 cumque id negaretur, At saltem humi nudus pro-
 sternar: liceat pauperem, pauperis in morem, Chri-
 sto,

sto, qui & ipse pro nobis nudus in Cruce iacuit moriturus, extremum spiritum exhalare. Negatum id quoque, impositumque silentium; summis enim id precibus contendebat. Cum autem magis magisque morbus conualesceret, additusque februm doloribus capitis dolor infirmissimum corpus acerrimè molestaret, Christi morientis effigiem poscit, eiusque vulnera deosculatus, Quæ, inquit, dulcissime IESU, quæ reddam? Æternas enim inferorum pœnas læpius promerito, immensa cæli gaudia polliceris, & quod summum in votis habebam, in tam sancta religiosorum hominum familia, diem claudo, & tot Angelorum stipatus agminibus, sic enim fratres meos vocare licet, in cæleste domicilium ex hac vita commigraturus ascendo. Hic omnibus præ lætitiæ obortæ lacrymæ, illapsaque fratri cælitus voluptas aliquatenus degustata. Denique paulo antè quàm moreretur, nouissimè patrem allocutus, Quod, inquit, signum esse posset, beatis me supernorum spirituum ordinibus adscribendum esse? Illud profecto, respondit pater, si maximus tuorū te peccatorum tangeret dolor, tuamque spem omnem in vna Christi morte collocatam haberes. Tum Franciscus nouo elatus gaudio, Tantum, inquit, tua hæc mihi verba lætitiæ cumulum addiderunt, ut eum animus capere nequaquam posse videatur. Has inter voces, tanquam dulcissimo consopitus somno, placidissimè conquieuit.

COLLE-

COLLEGIUM
NOLANVM.

AVETVM hoc anno Collegium Nolanum, & scholarum numero, & nostris non paucis, qui tertium probationis annum expleuerunt. Ex his alij ad explicandam Catechesim, alij ad emendandam stipem in pauperum vsum erogandam profecti, mirificè & corporis, & animorum saluti consuluerunt. Bis in hebdomada sermones ad populum facti in platea publica, & in Æde maxima: Casuum Conscientiæ explicatio ab vno è nostris habita, Episcopum, & Vicarium, qui ferè semper intererant; & vrbanoꝝ externorumque Clericorum magnum numerum, ingenti cum voluptate ac vtilitate detinuit. Æserniam Episcopi rogatu duo è nostris sacerdotibus missi, retulerunt suorum laborum fructus non contemnendos: exposita fidei rudimenta, & sacerdotes idonei ad hæc eadem munia exercenda informati. Quadraginta horarū supplicatio ingenti celebritate peracta, ac primo quidem die, hominum capita amplius mille trecenta, sacram ab Episcopo sumpserunt Eucharistiam: duobus reliquis maxima cum voluptate precationi vacatum est. Restituta bona non pauca, quæ male retinebantur. Mulierculæ ab infami lucro ad meliorem frugem reductæ: dissidentium animi ad concordiam reuocati. Illud non tacendum. Cum ciues ab alienato animo, centum ferme annos, ab Episcopo Regijsque ministris dissiderent, nostrorum opera tandem aliqua pacta obfirmataque sunt fædera, tanta omnium approbatione,

tione, ac gaudio, vt lætitiæ indices lacrymæ ex multorum oculis excirentur.

ITVM deinde in oppida, Castellâque finitima; & quidem accurrentium numerus, vt de rebus fidei atque ad salutē pertinentibus erudirentur, primam diei lucem anteuertebat: sub solis verò discessum, cateruatim huc confluebant, vt ad multam noctem paratas confessionibus aures habere sacerdotes nostri cogerentur; & quidem suus nostro labori extitit fructus. Viginti circiter familiæ, extinctis odijs, tranquillissimam pacem amplexæ sunt; licet aliquarum recens sparsus cruor adhuc ferueret. Restitutum æs alienum non paruum: duo ad euomendum peccatorum virus adducti, quibus salutis nulla aut perexigua erat cura.

NEC Atellis nostrorū opera defuit: Aduocati ab Episcopo è nostris duo, ea pietatis iecere semina, è quibus licet magna seges extiterit, maior tamen in dies singulos expectetur. Atellarum prouentus nostros, ad obeundos vicinos agros inuitauit: quare Pagos lustrarunt omnino quindecim, in quibus doctrinæ Christianæ præcipuus extitit fructus, effectumque vt tam salutaris instituti Sodalitates erigerentur. Demum tota Diæcesis à nostris cælesti pane refecta, vires, vt speramus, Deo administrante capiet, atque incrementa virtutum.

COLLEGIUM BENEVENTANVM.

FEMINÆ quatuor, quæ pudicitiam venalem habebant, nostrorum operâ ad bonam se recepere frugem: ex his vna ingressa Cænobium, quasi
ad

ad portum appulsa naufragantis pudoris, religiosam vitam suauissimè instituit; eius sequendæ studio maximo tres reliquæ tenebantur, & assecutæ profectò essent, nisi rei familiaris inopia impedisset.

O B I T A vicina Oppida: institutæ vbique Sodalitates: Sed in duobus maximè oppidis duæ sunt, quarum Sodales vulgò tanquam religiosi suspiciuntur: in harum altera decretum, vt fæminæ quotannis complures inopes conuestiant. In altera illud illustre: Cum is qui ædes dono dederat cogendis Sodalibus opportunas, eidem Sodalitati nomen dedisset, essetque ab alienato erga Sodalium quendam animo, summo studio contendebat, vt is, cui infensus erat, à Sodalitate excluderetur. Conspirant omnes in vnus Sodalium defensionem, decernunt donatas ædes, licet magno cum incommodo dispendioque, deferendas potius, quàm innocentem Congregationis aditu prohibendum: quare relictis prioribus, corrasa è singulis pecuniola nouas à fundamentis excitant. Verum haud ita multo post, is qui in fratrem iniustus esse volebat, iustissimam Dei ultionem expertus est.

D V O aureorum millia eleemosynæ nomine nobis attributa, quibus tantumdem æris alieni dissolutum.

M V L T Æ ad sacram supellectilem accessere Sanctorum reliquiæ, quibus asseruandis tegendisque, thecam confecimus accomodam & peruenustam.

COLLE-

COLLEGIUM
BARENSE.

A N N V S hic multis obnoxius morbis, ingens fuit Societatis hominibus leges, ac materia pietatis. Acerfitus è nostris quidam domum illustris cuiusdam viri, quadraginta ægrotos reperit: hic dum corporum saluti seruit, multorum animis saluti fuit. Si quidem flagitia multa repressa: Virginum inopia, quæ periclitabatur, sustentata: fæminæ ab impuro quæstu reuocatæ. Illud memoratu dignum. Mulier quædam cum pudicitia naufragium fecisset, factura iam erat vitæ, si quidem cognatus eius apprimè diues, ad quem id maximè spectare videbatur, conduxerat iam nefarios homines, pecuniamque soluerat, vt inultam familiae notam, sanguinis effusione delerent; sed nostri sacerdotis prudentia, ac dexteritate effectum, vt non modo libens ignosceret, conceptumque facinus confessione expiaret; sed vltro vt pecuniam munifice elargiretur, qua & feminae inopiae, cuius causa maximè pudorem vendiderat, consultum est, & regijs ministris pecuniariam pœnam expetentibus largiretur. Famosae cuidam mulieri diù nostrorum, imo Dei ipsius vocibus reluctanti, discussa errorum caligine veritatis lumen affulsit; ita vt non modò meretricium quæstum, sed filios etiam (quod vnum matris animum remorabatur) quos malè susceperat, & malè etiam alere consuerat dereliquerit; elutoque confessione animo, ijs tantum amoribus, qui sine animi ac dignitatis iactura suscipiuntur, adhæserit.

QVA-

QVADRAGINTA horarum supplicatio extremis Bacchanaliorum diebus, ingenti omnium lætitia peracta est. Ædem nostram cohonestavit singulis diebus Illustrissimus Cardinalis Bonifusus, is enim & horam integram orationi dedit, & sermonibus qui habebantur summa, vt videbatur, approbatione interfuit.

AUCTVS eorum numerus, qui nostram Sodalitatem frequentant; aucta pietatis officia. Illud maximè eorum animos conciliauit. Quidam ex eorum Sodalitio, qui manuum labore vitam sustentant, diem suum obierat, vxor in magna liberorum inopia, summam inopiam patiebatur: accidit vt vitio parietis fatifcente domo, non exigua muri pars in terram decideret; sed ijdem qui decumbenti, ijdem prolabenti familiæ præsto fuerunt; nimirum quæ corrogata pecunia, quæ extructis ab ijs, qui artem eam profitebantur, proprio labore parietibus, afflictæ domus miserijs consuluerunt.

C O L L E G I V M S A -
L E R N I T A N V M E T
B A R A L I T A N V M.

I N Salernitano omnia communia: in Baralitano hæc propria. Quæ omnes maximè premebat controuersia, inter huius vrbis primates, & Tranensem Archiepiscopum, omnino dirempta. A Patre enim Rectore nostro in Collegium perhumaniter accepti, in pristinam amicitiam sunt redacti. Sed repressit, aut minuit huius lætitiæ copiam, P. Rectoris obitus. Erat is Pater Claudius Arrallus probatæ virtutis vir, religionæ ac doctrinæ optimè

optimè notus, adeoque Baralitanis ciuibus carus, ut audito illius mortis nuncio, pene omnes in templum nostrum non externi modo sed religiosi etiam viri iusta persoluturi confluerint. Nobiles autem feminae, ut subsidijs largisque muneribus agrum, ita mortuum vberimis lacrymis sunt prosecutæ. Neque hic lugendi finis: siquidem paulò post P. Petri Moara Lusitani mortè desseuimus: qui Baruli, ad reditus ex Apuliæ prædio exigendos, Collegij Romani procurator debebat; multa viuens, nec pauciora moriens, suæ virutis edidit documenta. Is dum in lectulo morti proximus decumberet, sensit extremum sibi tempus instare, quare sodalem quendam, qui sibi ægrotanti præstò fuerat, dormitantem cum animaduertisset, in cubitum assurgens sublata voce; Expergiscere, inquit, accende extinctas faces: iam enim mihi cælorum atria patefiunt. Paruit ille monentis voce expergefactus, accensisque cereis animaduertit eum, oculis manibusque in Cælum sublatis, extremum Deo spiritum exhalare.

C O L L E G I V M
L V P I E N S E.

OBITA hoc anno, ut nunquam antea, in Lupiensi Collegio nostræ Societatis munia, summa & nostrorū, & externorum approbatione. Natali die Domini Seruatoris, & eius Circumcisionis, qui cœlesti pane refecti sunt, numerū quatuor millium attigerunt. Totius vitæ confessiones auditæ octingentæ. Superat fidem studium ac religio, qua nostrum templum colunt.

C

M V L I E R

MVLIER quædam quotidiana feбри laborabat: ea tamen in spem venerat fore, vt si Ædem nostram inuiferet, omnino pristinam recuperaret salutem, & quidem voti compotem fecit Deus. Domino discessit ægrotata, redijt integra.

Hoc idem studium erga nostrum templum, præstitit extremis Bacchanalium diebus ciuitas vniuersa: tantus enim erat confluentium numerus, vt non Bacchanalia sed Paschalia celebrari videretur.

BREVI speramus fore, vt hoc Collegium & omnino ære alieno liberetur, & complures alios alere possit, qui tùm domi, tùm foris animarum saluti dent operam. Et quidem huius rei non leuia iecit fundamenta P. Aloisius Fidelis, qui septem millia nummorum aureorum huic Collegio dono dedit: alios etiam octingentos supra mille, paternorum bonorum legitimam partem, Vincentius Antoglietta, antequam in Indiam proficisceretur, attribuit. Quædam quoque primaria femina, Societatis nostræ studiosissima, quingentos alios post mortem soluendos assignauit.

M I S S I O N E S.

SACERDOS noster ad Castellum Lupiensis Diæcesis, quod non longe ab Vrbe distat, ad Domini vineam excolendam missus, sui laboris maximos vberisque retulit fructus. Iurandi peierandi que repressa licentia: Sacrorum Sacramentorum vsus inuectus: quæque antea, præterquam semel aut bis in anno, attingere pæne religio erat, nunc maximè frequentantur: omnium denique vna vox erat, sacerdotem illum è cælo demissum

vt

vt illorum salutem procuraret. Ingens in eum studium tunc maximè ostenderunt : cum lacrymis, ac suspirijs, peracto iam anno discedentem patrem sunt prosequuti, & quidem in eo persæpe præsentissimum numen agnosceres. Decumbebat in lectulo mulier iam multos annos ægrota, vigilijs inediisque ita confecta, vix vt cutis ossibus hæreret : huic persuasit sacerdos, vt animum totius antea vitæ confessione expiaret ; paruit libens, eaque confecta, eiusdem manu seriem sacrorum orbiculorum, quam Deiparæ coronam vulgò appellamus, acceptam inseruit collo. Mirum dictu: statim remisit morbus, sumtòque cibo melius habere cæpit in dies. Demùm conualuit, salutemque vni Deo, per hunc sacerdotem, acceptam refert.

A L I V S in morbum inciderat, adeoque vis mali inualuerat, vt iam de eius salute medici desperarent ; noster autem non modò non desperabat, sed liquidò etiam assererat fore, vt omnino conualesceret : ridiculam id omnibus videbatur, ac tum maximè, cum perfunctus iam ille rebus sacris, quæ ad animi salutem pertinere videbantur, funebres indutus vestes, multas horas tanquam mortuus à compluribus lugeretur ; sacerdos autem sedulò repetebat non modò eum non mortuum, sed nec tunc quidem temporis moriturum. Fidem præstitit euentus. Dum hæc circumferuntur, cæpit is, qui mortuus videbatur, primò moueri, tum loqui, demum paucis post diebus, recuperata iam salute, ac si nunquam ægrotasset, consueta munia exercere.

EXEUNTE anno ad Hydruntinam Diæcesim ipsius Archiepiscopi rogatu, nostris patuit aditus. Excursum initio in aliqua finitima oppida ;

Catechesis explicatio rudi plebi, teneræque ætati tradita: assiduæ confesiones auditæ, habitæque conciones; Aliquibus in locis, linguæ inscitia (Grecè enim tantùm, saltem mulieres norunt) rebus nostris impedimento fuit; sed pueri natura dociles, & viri, qui Italicam linguam calient, Christianam legem optimè perceperunt. Tribus in oppidis, in quibus maior incolarum numerus, Sodalitates institutæ: quæ magno studio, ac pietate frequentantur.

MU^LI^ER quædam immanitate barbara suam ipsius filiam suis manibus, quæ vix vnum aut alterum vitæ mensem attigerat, cum interemisset, tanta facinoris dedecore, scelus & impietatem omninò celare statuerat. Assuit aliquando concioni, cum è nostris quidam hac ipsa de re ad populum verba faceret, multisque propositis exemplis, quantopere, qui inter confitendum peccata retinerent, apud inferos cruciarentur, edoceret: territa primùm vehementer, & biduo diu noctûque agitata, nec cibum, nec somnum vlla ratione capiebat; demum vbi se collegit, ad Confessarij pedes accidit, extractumque celati diu sceleris virus euomit.

AL^II^VS eodem modo, obfirmato animo nonnulla inter confitendum scelera retinebat, sensit malus dæmon nostrorum aduentu posse hominem recipiscere: quare, vt magis magisque labentem in extremum exitium deturbaret, quadam die senis formã simulans, rugosa fronte, obsoletis pannis, cogitabundum offendit, propriôq; compellans nomine, Te ipsum, inquit, quærebam. Vnde cum in te sunt puncta (sic enim loquebarur) octo bona, tria mala. Hęc autem ea sunt flagitia, quę omnibus,

vt tu credis, ignota commisisti; nec prius dicendi finem fecit, quàm loca, tempora, & omnia, quæ fidem facerent designauit: negare ille, hic rursus vrgerè: quid negas? aperta mihi omnia, sed bono animo esto; Sacerdos sum: affer stipem paucos nummiculos, confitere hoc mihi, quod peccasti, absoluèris. Et ablata pecunia, ac nudato crimine, manum vocemq; sustulit, absolutionisq; formula adhibita, Abi, inquit, tutus; non est quod amplius eadem confiteare. Discessit miser, primò letus, tum suspicari cæpit, id quod erat, mali dæmonis insidias; quid agat, quid consilij capiat, conueniat rursus hominem? Sic statuit. Omnia igitur percurrit loca, omnes interrogat, indicia profert, nusquam reperit, hic maior oboritur metus: inops animi, ac sui pæne inscius, nullam capiebat quietis partem; tandem nostros adit, ac re perspecta, illusum se à malo dæmone intelligit, quare expiato confessione animo, sanctiorem vitam instituit.

Toto eotempore, quo Christi Domini Aduentum de more præstolatur Ecclesia, in oppido totius Diæcesis maximo, & celeberrimo, plenissima concione nostri, quâ Christianæ fidei rudimenta exponendo, quâ cohortando, quâ conscientie casus explicando, multitudinem ingenti non minus voluptate, quàm vtilitate detinuerunt. Præfenserat id humani generis hostis, omnemque mouerat lapidem, vt felicem nostrorum cursum, si non omnino, saltem magna ex parte retardaret: serebat enim in vulgus nostra nos vtilitate, non ipsorum salutis causa, ad ea oppida profectos esse, nec deerant, qui faciles his vocibus aures darent; quippe qui nunquam antea nostræ Societatis institutum nouissent. Sed vicit tandem nostrorum

patientia, malique dæmonis irritos conatus reddidit : siquidem , nec labori parcebant, nec aduersariorum calumnijs ac iniurijs succumbentes à consuetis exercendis muneribus desistebant. Quod cum Ciuitatis Princeps , honestissimique ciues, ac plerique omnes, qui cum bonis sentiebant, animaduertissent, omni penitus animo abrafâ suspicione, nostros admirari, colere, & obseruare cæperunt.

C O L L E G I V M
A Q V I L E N S E , A C
T E A T I N V M .

INGENS discipulorum numerus in Aquilensi Collegio : vix enim credi potest, quanta omnes scientias ediscendi cupiditate teneantur. Apertum nouum Gymnasium, vt ciuium petitioni satisfaceret, in quo casus conscientiaë Clerici edocentur.

TE A T E Illustrissimi Archiepiscopi officia quotidie in nos extant illustrius, adest semper nostris concionibus, & Bacchanalibus ferijs, cum abesset ab vrbe, licet anni frigidissima tempestate iter arripuit, summâque omnium lætitia in templo nostro de more, ad circumfusam multitudinem verba fecit. Media Quadragesima quatuor hominum milia & eo amplius, totius fermè antea vitæ peccata confessarijs aperuerunt : Multi scorta domo expulerunt : malè parta suis dominis reddiderunt Mons pietatis, qui iam (vt res humanæ ferunt) collabebatur, instauratus ac sustentatus nostri sacerdotis diligentia.

M A X I M Æ

MA X I M Æ hic sedatæ discordiæ. Vir quidam nobilis ab alio pessimè acceptus, siquidem non verbo solum, tanquam probrosè mendax, sed impacta etiam maxillæ alapa, multisq; insuper pugnis in confessu multorum violatus fuerat. Frustra laboratum à multis, ac in primis à Prorege ipso, ut ignosceret, sed nostris cohortationibus tandem manus dedit, eique libens acceptas iniurias condonauit.

QU I D A M cum obfirmato animo mortem sibi suis ipsius manibus consciscere decreuisset, iamque operi admotâ manu vulnus pectori infixisset, nostri Sacerdotis cohortatione, à nefario incepto sic destitit; ut spem omnem, quam sibi suisque diffidens moriturus abiecerat, in Deo collocatam haberet.

C O L L E G I V M C A T A C E N S E.

HO c anno habita est concio in templo nostro, magna cum frequentia totius ciuitatis, & multorum fructu. Sexta quoque feria habiti sunt sermones de passione Domini, publicâque supplicatio cum grata vocum, ac instrumentorum symphonia.

PR O R E G I S animum in nostrum ordinem in dies experimur propensiozem: nullum enim finem facit de nobis, quâ honorificis verbis, quâ munificis donis benemerendi; & quidem pari mente, parique in nos studio coniunctissimam habet uxorem: ea mundum muliebrem panè omnem ad nostram ædem exornandam exhaustit, ut quæ mundo,

do, ad speciei ornatum, vanitatis insignia militabant, sanctiore cultu, Christo Domino veræ pietatis indicia deseruirent.

P H I L O S O P H I Æ disputationes nunc in hoc Collegio haberi cœptæ, summa nobilium virorum multitudine, ac ipsius inprimis Protegis approbatione peractæ sunt.

H I N C excursum ad finitima oppida: atque ingens, tum ex alijs, tum è Boliano agro seges exitit animorum. Sacrarum confessionum vsus, qui pænè absoleuerat, restitutus; viæ publicæ grassatores in meliorem frugem redacti; multi à perditio impurissimarum muliercularum amore abducti. Alea, quæ impunè certâ sibi statuerat sedem, è suo tanquã eiecta regno, exulauit. Omnino in eo maxime insudatum, ne mortales mortalis hominis funus, immortalis vt ita dicam, luctu prosequerentur, effectumque magna ex parte, vt impiam illam pietatem exuerent, nec, vt prius, lugubri carmine debaccharentur. Impetratum etiam vt lex illa in propinquorum funere templum non adeundi, quam diu insaniens dolor altissimè fixerat, refrigeretur. Eorum, qui vulgò sanctorum nominibus, per summâ impudentiam blasphemio ore abutebantur, compressa licentia. Huic malo, omnium maxime Catechesis explicatione occursum est: siquidem tenera illa infantium ora impietatem dedocta, sacras sanctorum laudes, quas à nostris acceperant, passim per vicos & compita concinere cœperunt.

B E A T Æ Virginis sodalitio iam pridem instituto, sed frequentantium paucitate deflorescenti, suus nostrorum diligentia restitutus decor.

I N I M I C I T I Æ non leues, & in fœdam iam iam erupturæ cædem, sublata. Mulier occisi fratris
iniu-

iniuriam condonauit Christi amore: ac tum maxime fænerari Deo uisi sunt nostri, cum usus ille, quo publicè iniquissimo fænore pecunia dabatur, publicis refixis tabulis, quibus id confirmabatur, sublatus est. Pari labore, pari etiam exitu, alterius effrenata auri cupiditas repressa est. Quum enim tabellione, ac testibus corruptis, testamentum quoddam supposuisset, magnamque inde argenti vim, ut erat futurum, animo deuorasset; tandem audita criminis grauitate resipuit, succensoque chirographo, conceptum facinus confessione deleuit. Xenedochij domus iam pænè collabens, stipe publica corrogata suffulta.

T R O P E I A.

NO S T R O sacerdoti, qui vnus hoc anno sedem hanc incoluit, solemne fuit, ut contentiones & rixas, quæ hîc exoriuntur, extingueret; vix enim credibile videtur, quantopere gens omnis prona sit ad ferrum, ad cædes. Paruæ initio discordiarum scintille, in tantum persepe incendium exiuerunt, ut non nisi multorum sanguine restringi possent. Effectum tamen Deo duce, ut persepe multi, sedatis discordijs, pacem amplecterentur.

NO B I L I S quidam vir, cum nulla certa coniectura infensum sibi hominem, eumque ex prima nobilitate suspicatus esset, cognatos omnes, ut sibi cum armis prestò essent aduocauit; eoque res erat adducta, ut in insidijs posita magna hominum manus, vnum illius præstolarentur aduentum, quò inscij immerentisque hominis sanguinem exorberent; sed attulit, qui vnus poterat, medicinam
Deus:

Deus : siquidem eam nostro sacerdoti mentē, eam agendi dexteritatem dedit, ut patefacta re, is qui alterius eadem moliebatur, conceptas iniuriarum suspiciones, depositis armis obliteraret. Primaria quædam femina sublatum eade fratrem miserabili carmine lamentabatur; omnem mouerat lapidem is, qui eadem patrauerat, ut sibi ignosceretur, sed frustra: viuax enim mulieris odium, implacabile irarum seminarium nuttiebat. Tandem nostri sacerdotis cohortationibus victa, manus dedit, suatque Christo, adhibitis etiam testibus dimisit iniurias. Nouum id ac pænè inauditum ijs in locis, summa omnes præclari facinoris admiratione derinuit: siquidem ea in omnium animis, humani generis hoste dictante, in cessit opinio, ut condonare iniurias, idque publicus testari tabulis, minime viros nobiles decere putent.

VENIO ad alia; catechesis explicatio perbellè procedit: iam pueri obscænas, quas à parentibus edidicerant, cantiones dedocti; per vicos & compita non nisi sacros hymnos, sacrâsque Dei ac Beatæ Virginis laudes concinere exaudiuntur. Confluunt ad nos confessionis causa non è finitimis modò, sed à maximè disiunctis locis quàm plurimi: nec quisquam ferè lecto ægrotus decumbit, qui nostrum sacerdotem non accersat. Vir quidam nobilis multis varijsque afflictabatur doloribus, nullam noctu, nullam interdiu quietis partem capiebat; tandè id consilij cepit, ut nostro sacerdoti conscientia maculas eluendas aperiret: quo facto statim melius habere cæpit, ac breui omnino conualuit. Alterius confessionem peccatorum, animi valetudo ita est consecuta, ut qui antea omnibus offentioni fuerat, nunc sit admirationi: siquidem

dem cum animi sordes, quas multos annos collegerat, confessione deterfisset, scortum, quo cum male vixerat, domo dimisit, mutatusque in virum alterum, suos amores, sua studia, in tutiorem locum vni Deo seruiens collocavit.

ADDAM aliud cuiusdam puellæ, quæ nostram Ædem frequentat, facinus sanè pium. Hæc enim cum animaduertisset mulierculam quandam, quæ viro nequissimo famulabatur, ob exortas rixarum offensiones, voluntarium interitum meditari (iam enim ascenderat fenestram, è quâ se præcipitem erat datura) cum vi cohibere non posset, humi flexis genibus, factisque ad Deum precibus, quod viribus corporis longe impar nequiuerat, orationis adhibitis machinis impetrauit.

PROVINCIA

MEDIOLANENSIS.

DOMICILIA habet sexdecim: Domos Professas duas, Collegia septem, Nouitiatum vnum, Residentias quatuor, Missiones duas, Socios autem vniuersim trecentos. Ex quibus numerat Domus Professa Mediolanensis triginta, Collegium Breranum nonaginta, Domus Professa Genuensis vndetriginta, Residentia Paurani quatuor, Collegium Taurinense duos & viginti, Comense duodecim Vercellense, totidem, Domus Nouitiorum Aronensis sex supra quadraginta, Collegium Montis Regalis redecim, Cremonense duodecim, Residentia Alexandrina, Ticinensis, Corsica,

Corsica,